

Korte Mededelingen

Hoe verder met Grauwe Ganzen na Texel?

Bij hun zomerrui verliezen zwanen, ganzen en eenden in korte tijd de slagpennen. Dat leidt ertoe dat deze dan het vliegvermogen gaan missen. Bij Grauwe Ganzen duurt die periode vier weken. Ruwweg valt die periode in de maand juni. Met als voorbeeld de vangactie van Canadese Ganzen een paar jaar geleden in Purmerend, gaven de autoriteiten op Texel opdracht tijdens de ruiperiode een fiks aantal Grauwe Ganzen op te ruimen. In de media is hier heel veel aandacht aan besteed.

Als u dit leest hebben Grauwe Ganzen de vleugelrui achter de rug en vliegen ze weer. Na de acties van juni 2008 zullen dat er op Texel minder zijn dan aan het einde van vorige broedseizoenen, tenzij natuurlijk al lang een toevloed van ganzen uit andere gebieden op gang kwam. Dat dit zal gebeuren, staat bij voorbaat vast. Vandaar dat een 'opruimactie' op Texel alleen, weinig effect heeft. Indien wordt besloten dat dit nodig blijkt, zou zo'n opruimingsactie nationaal

moeten gebeuren. Ja, mogelijk zelfs in Europees verband.

Nadat de gemeente Texel dit voorjaar in samenwerking met beide op het eiland actief zijnde natuurbeschermingsorganisaties opdracht gaf op het eiland het aantal Grauwe Ganzen te beperken, vroeg Texelaar Adriaan Dijkse zich op 19 juni af of er nog duizend exemplaren over waren. Dat gebeurde via een getuigenverslag in een aan de Grote Sterncontactgroep gericht mailtje. In hun ijver zo'n vijftienzeventig à tachtig Grauwe Ganzen bijeen te drijven, hadden die ochtend ganzenvangers over en tussen de westelijke eilandjes van De Petten gelopen. Op die eilandjes broedden Kokmeeuwen en Visdieven. De Grote Sterns huisden ernaast, zodat het in de kolonie massaal tot alarm kwam. Dat gebeurde ook onder de in De Petten aanwezige Kluten, Tureluurs en Bergeenden, alle voorzien van pullen. De vraag rijst of de initiatiefnemers zich vooraf hadden gerealiseerd dat een opruimactie in juni logischerwijze en onvermijdelijk tot onrust onder de broedvogels leidt. Immers, het streven om

bijvoorbeeld weidevogels te beschermen, valt moeilijk te rijmen met het opdrijven van ganzen door datzelfde terrein. Het gebeuren van 19 juni vormde ongeveer de trieste en ook onbegrijpelijke slotscène van drie roerige weken op Texel en in vogelbeschermend Nederland. De Texelse vogelwerkgroep werd in zijn verzet tegen de plannen gesteund door Vogelbescherming Nederland, Fauna-bescherming en de Partij voor de Dieren. Ook particulieren uitten hun ongenoeven, waarbij nogal eens op de man werd gespeeld, met scheldkanonnades op boeren, jagers en politici. Zette men dan vraagtekens bij de geponeerde oneliners, dan werd men bij voorbaat gediskwalificeerd. Ook gingen verwijten richting Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer dat beide organisaties uitsluitend naar de pijpen van boeren en Den Haag zouden dansen. Via papier en scherm viel op te maken dat nog menige kloof valt te overbruggen. Zo las ik bijvoorbeeld: 'Die boeren krijgen al genoeg subsidie' en 'Den Haag moet de ganzenschade maar vergoeden'. Iemand stelde dat de boeren op plekken met ganzen geen schadegevoelige gewassen dienen te verbouwen en weer een ander beweerde dat er überhaupt geen sprake van schade is. Of dat de boeren er maar voor moeten zorgen dat de ganzen van hun akkers vandaan blijven. Tja, zulke uitspraken lezend, is het voorstelbaar dat boeren zich achter de oren krabben, zeker indien tezelfdertijd andere vogelbeschermers een beroep op hen doen bij de bedrijfsvoering zuinig te zijn op vogels.

Wat heeft de autoriteiten en terreinbeheerders op Texel bewogen het licht op groen te zetten voor de opruimingsactie, een campagne waarbij in de media het beladen woord 'vergassen' opmerkelijk vaak viel? Er is er in ieder geval één opmerkelijke parallel met in de noordelijke delta broedende ganzen. Op beide plekken was en is men druk in de weer met water, hetgeen ertoe leidde dat kennelijk voor ganzen een 'melkweg aan nieuwe niches' ontstond en ontstaat. Rond en in het Holland Diep-Haringvliet staat nog heel wat op stapel, zodat de agrarische sector protesteert dat natuurbescherming bezig is met de aanleg van ganzenkwekerijen. Vanuit dat standpunt bezien, is

daar weinig tegenin te brengen. Al een paar jaar verstrekt de provincie Zuid-Holland gul afschotvergunningen, zodat inmiddels in het zomerhalfjaar duizenden Brand- en Grauwe Ganzen het loodje legden en leggen. Zowel in de delta als op Texel zijn terreinbeheerders een goed deel van hun tijd bezig met de behandeling van 'ganzendeclaraties'. Schrijver weet van een bewaker die er zodanig van over zijn toeren raakte, dat hij zijn baan vaarwel zei.

In een paar jaar geleden verschenen Sovon-studie kwamen onderzoekers tot een prognose dat de Grauwe Gans in dit land kan doorgroeien naar negentig- tot honderdduizend paren, de Brandgans naar vijftien- tot twintigduizend en de Grote Canadese Gans naar tienduizend paren. Beleid ijlt per definitie na, dat blijkt weer. Want wetend hetgeen staat te wachten, was het dan niet verstandig geweest om verder onderzoek te entameren? Dat had zich dan bezig kunnen houden met prangende vragen als: 'Wat zijn goede methoden om ganzen van kwetsbare akkers te houden?' en: 'Zijn er ook andere methoden om populaties kort te houden, andere niet gewelddadige middelen?' Zo'n onderzoek is dan ook een signaal aan de boeren die, hoe dan ook, toch vaak gastheer moeten zijn voor de ganzen. Zo'n team zou dan ook kunnen onderzoeken of ganzen al dan niet verantwoordelijk zijn voor schade aan weidevogelhabitats, eutrofiëring en terreinerosie, kwesties die nu als een veenbrand rondgaan. De onderzoekers zouden dan verantwoording moeten afleggen aan een adviesraad met vertegenwoordigers van groeperingen die hebben te maken met de in dit land broedende ganzen. Natuurlijk, het is best mogelijk dat een eindconclusie uit de bus gaat komen dat, per saldo, het nodig is te komen tot een populatiebeperking en dat deze alleen effectief kan plaatsvinden door toepassing van vervelende methodes. En ook al zijn de argumenten steekhoudend, dan zullen er altijd mensen blijven die het op een 'neen' houden. Daarvoor begrip want, als toeschouwer op de hoogte van hun eindbestemming, is het afschuwelijk een koppel Grauwe Ganzen met achter zich hun pullen, richting netten opgedreven te zien worden. Echter, op degenen die het op een principiële 'neen'

houden, rust de verantwoordelijkheid om alsdan met een alternatief over de brug te komen, een werkbaar alternatief, niet eentje waarbij de scheidslijn tussen haalbaarheid en hallucinatie heeft opgehouden te bestaan.

Zou het niet op de weg liggen van de advocaat van wilde vogels in Nederland om tot zo'n onderzoeksteam en adviesraad te komen, dus een voortouw dat Vogelbescherming Nederland opneemt? Want hoe dan ook, met zo'n rapport op tafel had de opdrachtgever voor de actie op Texel, via een voorlichtingsavond de beweegredenen publiekelijk uiteen kunnen zetten. Dat ware beter geweest.

GLO

LITERATUUR:

Anonymus (2008): Teleurstelling en vreugde over ingreep rechtbank. 'Moed zakt ons in de schoenen'. De Texelse Courant van dinsdag 3 juni 2008.

Bergh, L. van den (2008): Het rampzalige overheidsbeleid wilde ganzen. Argus 33:6-7.

Jeugd, H. van der, B. Voslamber, C. van Turnhout, H. Sierdsema, N. Feige, J. Nienhuis & K. Koffijberg (2006): Overzomerende ganzen in Nederland: grenzen aan de groei?

Sovon-onderzoeksrapport 2006/02. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Ouweneel, G.L. (2003): 'Als we niet oppassen wordt Deltanatuur een ganzenfokkerij'. Sterna 48:45-49.

Landelijke Dag 2008

De Landelijke Dag van Sovon Vogelonderzoek Nederland vindt dit jaar plaats op zaterdag 29 november in Concertgebouw De Vereeniging te Nijmegen (vijf minuten lopen van het station). De organisatie is weer in handen van Sovon Vogelonderzoek Nederland in samenwerking met Vogelbescherming Nederland en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU). De dag is gratis toegankelijk en bedoeld voor alle vogelaars van Nederland en iedereen met een hart voor vogels en natuur in het algemeen. Er is een uitgebreide informatie- en boekenmarkt en er zijn lezingen van gerenommeerde vogelonderzoekers. Ook is er een jeugdprogramma met een excursie door de prachtige Ooijpolder dat weer wordt georganiseerd door de Wildzoekers. Men dient zich hier tevoren voor op te geven.

Naast het Sovon-programma is er een parallelprogramma dat wordt ingevuld door de Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (VOFF) in de bovenzaal.

Kijk voor meer informatie op de website: <http://www.sovon.nl>.

Goed nieuws voor de Grutto

Natuurbeschermers en jagers in Frankrijk zijn overeengekomen om vijf jaar lang niet op de Grutto, Wulp en Eidereend te jagen. Op 2 augustus 2008 bekrachtigde de Franse overheid de overeenkomst. Dat is hoopvol nieuws uit een land waar onderhandelingen tussen jagers en vogelbeschermers moeizaam verlopen. De overeenkomst is ook goed nieuws voor één van de meest bedreigde weidevogels van Nederland, de Grutto. De aantallen gaan ondanks grote inspanningen nog hard achteruit. De belangrijkste oorzaak van de dalende trend ligt in Nederland. Er worden onvoldoende jongen groot om de populaties in stand te houden. Het is ook goed nieuws voor de Wulp, een minder bekende weidevogel van Nederland, die ook sterk onder druk staat. Het succes in Frankrijk is een enorme steun in de rug om nu ook in Nederland nadrukkelijker te kiezen voor weidevogels.

Vogelbescherming Nederland heeft alle betrokkenen dit voorjaar opgeroepen om beheer voor weidevogels te concentreren in kerngebieden en de eisen van weidevogels aan het leefgebied leidend te laten zijn voor (agrarisch natuur)beheer en andere maatregelen. Daarbij is het belangrijk dat de overheid ervoor zorgt dat bedrijfsvoering die op weidevogels is afgestemd, rendabel wordt. Aan het totstandkomen van het nu gesloten akkoord is een jarenlange strijd voorafgegaan. BirdLife International heeft zich met behulp van Vogelbescherming Nederland jarenlang verzet tegen de jacht op Grutto's in Frankrijk.

Nu in Frankrijk de komende vijf jaar niet op de Grutto gejaagd mag worden, is Nederland aan zet om de bescherming van de Grutto tot een succes te maken. Het beschermen van de weidevogels kent veel knelpunten, zowel in de broedperiode in Nederland als tijdens de trek naar Afrika.

Bron: persbericht Vogelbescherming Nederland en mededeling van Landschapsbeheer Nederland.